Terug in de tijd en weer naar NU (III en slot)

De naamgenotendag in Schipluiden in september 2018 en de bijdrage aan die dag van Hans van der Neut hebben heel wat teweeggebracht bij mij. Ik ben naarstig gaan zoeken naar bijzonderheden over de verste roots van de Delflandse Van der Kooijen en dat alles op mijn eigen misschien wat onbeholpen manier, maar ik heb er wel veel plezier aan beleefd en hopelijk u ook.

Ik was nog erg benieuwd naar de relatie tussen de Delflandse Van den Woude's en de Warmondse Van den Woude's. Is er inderdaad sprake van een familieband of toch niet ? Om daar achter te komen ben ik op een mooie zaterdagmiddag in februari naar Warmond getogen. Ik kwam aan in een Warmond dat al helemaal in voorjaarstooi was. Overal bloeiden de sneeuwklokjes, crocussen en vroege narcissen. Bij de V.V.V. kocht ik het boek "Heren van Warmond en Woude" van de historicus Mathieu Fannee. Op Internet had ik over dit boek gelezen en een introductiefilmpje gezien. Het boek is een uitgave van het Historisch Genootschap Warmelda.

Ik wandelde door Warmond naar de begraafplaats bij de Oude Toren. Die toren is het enig intact gebleven deel van de oude kerk van Warmond, in de Middeleeuwen gebouwd door Heren van Warmond. De kerk zelf is er nog in de vorm van een indrukwekkende ruïne. Binnen de restanten van de oude kerk vindt je oude en nieuwere graven, o.a. twee graven met fraaie grote zerken waar Heren van Warmond begraven liggen. In het ene graf rusten twee Van den Woude's, in het andere graf een Heer van Warmond uit het geslacht Matenesse, die – de wereld is klein – ook nog eens Ambachtsheer van mijn huidige woonplaats Sliedrecht is geweest. Na dit bezoek wandelde ik verder naar het Huys te Warmont. Het kasteel heeft tegenwoordig het aanzien van een 18^{e} eeuwse buitenplaats, weliswaar nog steeds geheel omgeven door een gracht. Het gebouw heeft vier hoektorens, waarvan er een in de kern nog de oude middeleeuwse woontoren is. In die toren hangt nog steeds een van de oudste gegoten klokjes van Zuid Holland, het Barbaraklokje uit 1392. Het Huys te Warmond heeft tegenwoordig een woonbestemming. In het kasteel bevinden zich appartementen. Het kasteel is wel dringend aan een opknapbeurt toe.

Thuis in Sliedrecht heb ik het boek van Mathieu Fannee in een adem uitgelezen. In een boeiende stijl beschrijft Fannee het leven van de Heren van Warmond en Woude in de periode van het jaar 985 tot het jaar 1503, wanneer Jacob XVII van den Woude overlijdt zonder mannelijke nakomelingen. De Hoge Heerlijkheid Warmond komt in handen van het geslacht Van Matenesse en Van Duivenvoorde. De eerste Van den Woude die Heer van Warmond was, was Jacob XI, die trouwde met Sophia van Warmond in de eerste helft van de 13^{e} eeuw. Sophia was de enige erfgename van Heer Frank van Warmond.

De Rijnlandse Van den Woude's waren daarvoor al sedert het einde van de 10^{e} eeuw Heren van Woude. Dit ambacht Woude moeten we zoeken in de buurt van het huidige Woubrugge. In de Middeleeuwen lag daar het dorp Esselijkerwoude of Jacobswoude. Bij het dorp lag het kasteel van de Heren van Woude, Ter Woude. Alle heren van Woude en later die van Warmond en Woude (en weer later ook nog van Alkemade) droegen de naam Jacob, op een na, die Jan heette. Jan werd Heer van Warmond enz., omdat zijn oudste broer Jacob stierf voordat hij zijn vader kon opvolgen. Bij de Rijnlandse Van den Woude's kun je met recht van een ware dynastie spreken.

In het boek kom ik twee Delflandse Van den Woude's tegen. Als voetnoot onze Hughe van den Woude, geboren rond 1250 en bewoner van het oude, ronde kasteel Huys te Woude bij Ridderkerk/Slikkerveer en later in 1287 ook poorter van Delft en in 1365/1366 ene Volpert van den Woude, vermoedelijk een nazaat van Hughe, die in Warmond betrokken was bij het oplossen van een kerkelijk conflict. Deze Volpert was van 1350 tot 1369 vicaris van de St. Catharina vicarie. Hij bekleedde dus een geestelijk ambt. Hij had een broer, die in zijn wapen een klimmende leeuw voerde ! De leeuw van de Alkemade's ?

Onze Delflandse Hughe van den Woude is geen familie van de Warmondse Van den Woude's, aldus Mathieu Finnee. De naam Van den Woude van Hughe heeft waarschijnlijk te maken met het goed, genaamd Woude bij Naaldwijk waarover ik eerder schreef nadat ik in de Oudheidskamer van Ridderkerk een archiefdoos met stukken had onderzocht en later natuurlijk met de Heerlijkheid Woude in de Riederwaard bij Ridderkerk/Slikkerveer.

Van de Warmondse Van den Woude's is heel veel bekend, vandaar ook dat prachtige boek waarop ik mij nu baseer. We moeten ons dan wel realiseren dat in het boek over de Heren van Warmond en Woude de hoofdtak van het geslacht gevolgd is. Bij opvolging in de dynastie ging over het algemeen alle bezit, macht en aanzien naar de oudste zoon. Jongere zonen en dochters hadden heel wat minder in de melk te brokkelen en mochten slechts hopen op de mindere banen of op goede huwelijken. Van de Delflandse Van den Woude's, onze voorouders, komen wij waarschijnlijk nooit zo veel te weten. Uit de Genealogie Hughe van den Woude, die wij op de naamgenotendag uitgereikt kregen, krijg ik de indruk dat de lijn naar ons, Delflandse Van der Kooijen, vaak liep langs jongere kinderen in de gezinnen van toen met alle gevolgen van dien. Maar ook wij mogen trots zijn op onze afstamming.

Onze Hughe van den Woude heeft in Delft vast en zeker Rijnlandse edelen gekend. In de 13^{e} eeuw kreeg Delft en omgeving met heel veel wateroverlast te maken. Zo ook de grafelijke hof die bij Delft lag. De Graaf riep ook

Vervolg op blz. 6

Vervolg van blz. 5

Rijnlandse edelen op om het land om Delft opnieuw te ontginnen. Zij kregen daar ook stukken land in leen. In mijn vorige stuk schreef ik dat ene Jacob van den Woude in 't Woudt gesignaleerd was. Fannee schrijft daar ook over, maar de rol die de Warmondse Van den Woude's daar speelden, was niet van betekenis. Ook zij hebben in ieder geval niet hun naam aan 't Woudt ontleend.

Bij het lezen van het boek over Warmond vernam ik dat Jacob XIII van den Woude in 1306 gebruik gaat maken van een nieuw wapen. Wapens werden in de Middeleeuwen vaak als politiek statement gebruikt. Jacob had er kennelijk behoefte aan om duidelijk aan te geven dat zijn geslacht een familierelatie had met de Burggraven van Leiden en met de clan van de Van Wassenaars en de Van Duivenvoorde's. Zijn nieuwe wapen toonde op een blauw schild een gouden dwarsbalk en daarboven en daaronder resp. een zilveren wassenaar, en een liggende maansikkel. Dit wapen heb ik mijn tweede stuk beschreven als het latere wapen van de Heerlijkheid Woude in Ridderkerk. Dat vond ik in die archiefdoos. Ik vind dit nu heel vreemd. Hoe komt het wapen van de Warmondse Heren terecht bij ons Woude? Wie het weet mag het zeggen, maar vooralsnog ga ik ervan uit dat er in Ridderkerk, na het uitsterven in 1398 van de hoofdtak van de Delflandse Van den Woude's, iets niet klopt.

Ik ben nu bijna een half jaar bezig geweest met het bestuderen van ons voorgeslacht. Ik ben er achter gekomen dat ik niet graag ridder in de Middeleeuwen zou willen zijn. Ook al was je de baas van een Heerlijkheid of zelfs van een Hoge Heerlijkheid zoals Warmond, je leven was zwaar. Naast alle problemen die het dagelijks leven in de Middeleeuwen met zich meebracht, zoals ziekten en kindersterfte, moest je om de haverklap opdraven om met je leenheer ten strijde te trekken. Er werd wat afgevochten in die tijd in het Graafschap Holland en omstreken. Onderling was er ruzie en aan de grenzen waren de Bisschoppen van Utrecht en de Heren van Arkel ook geen lieverdjes. En ook in Friesland woonden echte houwdegens. Als ridder liep je wel iets minder risico om te sneuvelen; de kans was groot dat je krijgsgevangen gemaakt werd en dat de tegenpartij een hoog losgeld van je familie eiste.

Ik zie wel overeenkomsten tussen toen en NU. De twee geslachten Van den Woude bouwden kastelen en stichtten kloosters of gaven grond en goederen aan bekende kloosters als Marienweerd aan de Linge bij Beesd. Mensen van NU die iets voor de samenleving willen betekenen, richten stichtingen op voor bijv. seniorenhuisvesting en tooien hun bouwsels met namen die eindigen op hof of borgh. Ik woon nu in zo'n modern kasteel op de 8e verdieping met uitzicht op de Merwede, diezelfde Merwede waarlangs - bijna acht eeuwen geleden - een van onze voorvaderen op dat ronde slot Huys te Woude woonde.

Sliedrecht, april 2019

Piet van der Kooij - A.XIV 088.03.03, Gen. Van der Kooij, 2013

0-0-0-0-0-0-0

De ree werd naar de auto van de duinwachter gedragen.
FOTO ANTON OVERKLIFT

Bovengenoemde Van der Kooij is : R.A.J. v.d. Kooij uit Wassenaar C. XV r.03.1

REE ZET VERKEER IN SPITS OP STELTEN

WASSENAAR • Een panische ree heeft gisteren de ochtendspits in Wassenaar op stelten gezet. Het dier rende tussen rijdende en geparkeerde auto's door en kwam uiteindelijk klem te zitten tussen de spijlen van een tuinhek op de Lange Kerkdam.

Loodgieter Rob van der Kooij moest in de buurt een keuken aansluiten en kwam op de commotie af. „Ik heb ervaring in het reewildbeheer en weet dat het belangrijk is om het dier rustig te krijgen. En dan werkt de ogen afdekken het beste. Dat heb ik dan ook gedaan met een vest. Toen ging de hartslag al omlaag." Met hulp van onder andere de brandweer werd het dier uiteindelijk uit zijn benarde positie gehaald. Gezamenlijk werd het dier, met zijn poten bij elkaar gebonden, naar de auto van een duinwachter van Dunea gedragen. „Daar hebben we hem eigenlijk bij een brandweerman op schoot op de bijrijdersstoel gezet", aldus Van der Kooij. „Als hij niet was vastgehouden had hij zeker de boel binnen afgebroken." Van daaruit werd de gezond ogende bok naar landgoed De Horsten gereden, waar hij in vrijheid en rust kon bijkomen van zijn angstige avontuur. „Ik begreep dat hij relatief monter wegliep. De stress kan in dit soort gevallen tot de dood leiden, maar het lijkt goed te zijn afgelopen."